

Avaleht>Otsige õigusvaldkonna spetsialisti>Leia ekspert

Leia ekspert

Austria

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Austrias kantakse isikud, kes saavad töötada kohtumenetluses või prokuratuuri tehtavas uurimises eksperdina, kohtuekspertide nimekirja, mida peavad asjaomaste piirkondade liidumaa kohtute esimehed, kusjuures kanded tehakse erialade järgi.

Registrid on avalikult kättesaadavad [siin](#).

Kohtuekspertide nimekirja kandmiseks peavad eksperdid esitama taotluse ja sooritama eksami.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Taotlejad, kes soovivad, et kohtud neid eksperdiksi määraksid, peavad tõendama oma erialast töökogemust. Ekspertidil peavad olema põhjalikud teadmised Austria menetlusõiguse kõige olulisematest põhimõtetest, ta peab teadma, kuidas koostada eksperdiarvamust, ja (kui tal on asjakohane ülikoolikraad või kui ta on omandanud hariduse mõnes kõrgemas kutseõppeasutuses) ta peab tõendama, et vahetult nimekirja kandmisele eelnenud perioodil on ta teinud viis või kümme aastat erialast tööd. Lisaks peab tal olema täielik õigusvõime ja ta peab olema usaldusväärne. Usaldusvääruse tagamiseks peab ekspertide üldine käitumine olema laitmatu, nii et nende erapooletus ja töö kvaliteet oleksid tagatud.

„Vannutatud ja sertifitseeritud“ ekspertide (Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituudi määratletud tunnustatud eksperdi tähenduses) registrisse kandmise taotlus tuleb esitada taotleja alalise elukoha või kutsetegevuse koha piirkonna liidumaa kohtu esimehele.

Registreerimismenetluse käigus teeb registreerimise eest vastutav esimees vastavale komisjonile ülesandeks koostada eksperdiarvamus selle kohta, kas registreerimishõlmed on täidetud.

Enne registreerimist peavad eksperdid andma vande.

Kui eksperdid vastavad kõigile eespool nimetatud nõuetele, nimetab registreerimise eest vastutav esimees nad ametisse viieks aastaks. Ekspertid peavad iga viie aasta tagant registreerimist uuesti taotlema. Kui eksperdid vastavad endiselt kõigile nõuetele, pikendatakse nende registreeringut kohtuekspertide nimekirjas (eksamid nad üldjuhul uuesti tegema ei pea).

Eksperti võib kohtuekspertide nimekirjast kustutada, kui ta seda soovib, kui ta ei vasta enam nõuetele või kui registreerimise eest vastutav esimees teeb sellise otsuse. Eksperti kustutamise või tema uuesti sertifitseerimisest keeldumise otsus peab olema nõuetekohaselt põhjendatud ja selle otsuse võib vaidlustada.

Austria vannutatud ja sertifitseeritud ekspertide liit on avaldanud eetikakoodeksi (*Ethikkodex* – [siin](#)).

III. Ekspertide tasustamine

III.1 Üldine teave

Ekspertitasude suhtes kohaldatakse Austria tasunõuete seadust (*Gebührenanspruchsgesetz* – [siin](#)). See seadus sisaldab ekspertide suhtes kohaldatavaid üldeeskirju. Lisaks hõlmab see spetsiaalset hüvitussüsteemi arstidele, antropoloogidele, hambaarstidele, veterinaararstidele, keemilise analüüsi valdkonna ekspertidele ja mootorsõidukite ekspertidele.

III.2 Tasud

Tavaliselt olenevad tasud arvamuse keerukusest. Muu hulgas kriminaalmenetlustes ja perekonnaõiguslike suhteid käsitlevates menetlustes on teatavate ekspertide jaoks olemas spetsiaalne hüvitussüsteem (vt punkt III.1).

III.3 Tasu maksmine

Ekspert peab esitama oma tasu kohta kohtule arve nelja nädala jooksul pärast arvamuse esitamist. Üldiselt makstakse tasud pangaülekandega.

III.3.1 Tsviilkohtumenetlus

Tsviilkohtumenetluses annab kohus tavaliselt enne seda, kui ekspert hakkab oma arvamuse kallal töötama, mõlemale menetluspoolele korralduse teha kohtule ettemakse (*Kostenvorschuss*). Makse suurus oleneb juhtumi keerukusest ja eksperdiarvamuse ulatusest. Üldiselt arvutatakse töötasu nii, et eksperdi kohtuasjale kulutatud tundide arv korrutatakse tunnitasega. Lisatakse ka kulud ja käibemaks. Kohus määrab oma kogemustele tuginedes summa, mille menetluspoolel peavad deposiidiks maksuma. Kui deponeeritud summa ei ole piisav, saab anda korralduse teha täiendav ettemakse.

III.3.2 Kriminaalmenetlus

Kriminaalmenetlustes maksab eksperdi töötasu riik ja süüdimõistmise korral peab süüdimõistetud isik kulud hüvitama.

III.3.3 Perekonnaõiguslike suhteid käsitlevad menetlused

Perekonnaõiguslike suhteid käsitlevates menetlustes maksab eksperdi töötasu tavaliselt riik.

III.4 Tasuta õigusabi juhtumid

Üldiselt antakse tasuta õigusabi isikutele, kes ei suuda oma majandusliku olukorra tõttu menetluskulusid, sealhulgas ekspertide kulusid, kas osaliselt või üldse mitte katta. Kui nende rahaline olukord on kolme aasta jooksul pärast menetlust oluliselt paranenud, peavad tasuta õigusabi saajad lõivud osaliselt või täielikult hüvitama. NB! Kohtus võidu saanud poole tasud peab alati katma kaotanud pool.

III.5 Ekspertitasude hüvitamine

Kohus teeb otsuse eksperdi kulude kohta eraldi tasusid käsitlevas otsuses või osana oma kohtuotsusest. Seega on välja mõistetud kulud sissenõutavad.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertid vastutavad üldise lepingu- ja deliktiõiguse kohaselt. Nad on kohustatud katma võimaliku vastutuse erialase vastutuskindlustusega.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Austria vannutatud ja sertifitseeritud ekspertide liidu veebisaidil (*Hauptverband der allgemein beeideten und gerichtlich zertifizierten Sachverständigen Österreichs* – [siin](#)) antakse üksikasjalikku teavet kulude (näidistasud) ja selle kohta, millised on kohtuekspertide nimekirja kandmise tingimused. See veebisait on väga informatiivne ja üldsusele hõlpsasti kättesaadav.

V.1 Õiguslikud alused

Peamised Austrias kohtuekspertiisi suhtes kohaldatavad õigusnormid on

Austria tsviilmenetluse seadustiku (*österreichische Zivilprozessordnung* (ZPO) – [siin](#)) artiklid 351–367

hagita menetlust käsitleva föderaalseaduse (*Außerstreitgesetz* – [siin](#)) artikkel 31

Austria 1991. aasta haldusmenetluse seadustiku (*Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz – siin*) artiklid 52–53a

Austria 1975. aasta kriminaalmenetluse seadustiku (*österreichische Strafprozessordnung – siin*) artiklid 104, 112, 112a ja 125–128.

V.2. Ekspertide nimetamine

Eksperte võib nimetada kohus, kuid mitte menetluses osalevad pooled. Ekspertide määramine haldusmenetlustes sarnaneb ekspertide määramise korraga tsiviilmenetlustes. Kriminaaluurimismenetlustes võib eksperdi nimetada prokurör.

V.2.a. Eksperti määrab kohus

Kui juhtumi fakte ei ole võimalik teisiti tuvastada, on tsiviilkohtul õigus määrata ekspert kas omal algatusel või menetluspoole sõnaselge taotluse alusel.

Kohtul on vabadus määrata eksperdiks iga isik, keda ta peab sobivaks. Ekspert peab kohtule teatama, kui tal tekib huvide konflikt. Kohtu määratud ekspertidel on juurdepääs kohtu toimiku asjakohastele dokumentidele.

V.2.b. Eksperti nimetavad pooled

Austrias valib eraeksperti menetluspool. Menetluspooled peavad sellise eksperdi aruannet kasutama ja selle kohtule esitama – vastasel juhul lükatakse see tagasi kui vastuvõetamatu. Kui need nõuded on täidetud, kontrollib ja hindab kohus eksperdi arvamust. Aruannet käsitatakse tõendusmaterjalina, kuid see ei saa tühistada kohtu määratud eksperdi aruannet. Pigem toetab see menetluspoole argumentide õiguslikku alust.

Kohus võib otsustada, kas ta tugineb oma otsuse põhjendamisel menetluspoole nimetatud eksperdi arvamusele.

V.3 Menetlus

V.3.a. Ekspertiaruanne

Ekspertiaruande võib esitada kirjalikult või suuliselt. Puuduvad kriteeriumid selle kohta, milline peaks olema ekspertiaruande struktuur.

Kui kohus leiab, et aruanne on puudulik, või juhul kui ekspert on põhjendamatult rikkunud oma teenistuskohustusi, võib kohus kas omal algatusel või menetluspoole taotluse alusel anda korralduse koostada uus või lisaaruanne. Ka võib kohus juhul, kui tegemist on eksperdi põhjendamatu kohustuste rikkumisega, anda korralduse, et kohtukulud peab tasuma ekspert.

Menetluspooled võivad proovida ekspertiaruande asjakohaste ütluste või teise arvamuse abil kehtetuks tunnistada või vaidlustada.

Tsiviilkohtumenetluses on menetluspooled tihedalt ekspertide töösse kaasatud. Nad peavad tegema ekspertidega koostööd ja esitama neile kõik nõutud dokumendid. Nad võivad võistleva menetluse raames otse eksperdile küsimusi esitada ja paluda eksperdil oma märkusi kommenteerida.

V.3.b. Kohtuistung

Kirjaliku aruande esitamise korral otsustab kohus, kas ja mil määral on eksperdi osalemine kohtuistungitel vajalik (vajaduse korral menetluspoole taotluse alusel).

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud

[Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut](#).

Viimati uuendatud: 23/10/2023

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.